

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 5/2011

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Else-Marie Merckoll

Klagen gjelder: Samordning av kompensasjon etter
forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt
kompensasjonsordning og annen erstatning

Beslutningsdato: 12. januar 2012

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge
Saksomkostninger i anledning klagen dekkes i
sin helhet

1. Prosessuelt - habilitetsinnsigelse

For klagebehandlingen har skadelidte krevd at Odd Helge Olsen fratrer som inhabil. Olsen har blitt forelagt innsigelsen og avgitt en skriftlig redegjørelse, hvor det fremgår at han ikke anser seg inhabil til å delta i saken. De øvrige nemndsmedlemmene behandlet spørsmålet innledningsvis i møtet, jf. forvaltningsloven § 8 andre ledd. Fra slutningen hitsettes:

Det har i praksis etter forvaltningsloven vært trukket relativt snevre grenser for når en person anses inhabil. Etter nemndens oppfatning foreligger det ikke grunnlag for å kjenne Olsen inhabil. Til det er tilknytning for fjern. Det var ingen særlige relasjoner mellom partene utover de formelle posisjoner de bekledd. Det har heller ikke vært noen kontakt mellom partene etter avsluttet tjeneste. Olsen har ikke på noe tidspunkt vært involvert i [redacted] sak.

Med bakgrunn i at Nemnden er sammensatt av medlemmer som også kommer fra Forsvaret, er det åpenbart at det tidvis vil oppstå situasjoner, hvor personer som fremmer krav har vært på samme sted til samme tid som nemndsmedlemmene, på tidspunkt da begge har tjenestegjort. Det er åpenbart ikke tilstrekkelig til å erklære dem inhabile. Det må foreligge særegne forhold som svekker tilliten til medlemmets upartiskhet. Noen slike særegne forhold er ikke fremkommet.

På denne bakgrunn tar ikke anmodning til følge. Odd Helge Olsen er ikke inhabil etter fyl § 6, 2. ledd.

2. Sammendrag av saken

Klagen gjelder regelen for samordning av kompensasjon i forskrift 2009-12-22 nr. 1768 § 5, 2 ledd.

Skadelidte tjenestegjorde i Libanon i [redacted] I 1999 fikk han utbetalt yrkesskadeerstatning som følge av psykisk senskade etter tjenesten. Erstatningen ble beregnet til kr. 1.910.548, hvorav 578.067 utgjorde erstatning for lidt inntektstap, kr. 1.242.648 utgjorde erstatning for fremtidig inntektstap og kr. 89.833 utgjorde menerstatning. Årsaken til at skadelidte fikk utbetalt ytterligere kr. 35.831 skyldes justering for endret grunnbeløp og tillegg av forsinkelsesrenter.

I vedtak av 15. desember 2010, ble skadelidte tilkjent maksimal ytelse etter kompensasjonsforskriften, hvilket utgjorde totalt kr. 2.647.435. Ved utbetalingen har Statens pensjonskasse (SPK) samordnet kompensasjonen med tidligere utbetalt billighetserstatning på kr. 314.460, og den totale utbetalingen av yrkesskadeerstatning på kr. 1.946.379. Etter fradragene ble det utbetalt kr. 386.596, samt utgifter til juridisk bistand.

Skadelidte har påklaget vedtaket. Skadelidte og hans advokat møtte også under nemndsmøtet og utdypet klagen. Det anføres at samordningen er uriktig og urimelig.

Skadelidte anfører at det kun kan skje samordning post for post, og at det ikke er hjemmel for å gjøre fradrag for hele summen av tidligere utbetaling. Det anføres at forskriftens § 5, 2 ledd må forstås slik at begrepet "den påførte skade" knytter seg til hver enkelt post i erstatningsoppgjøret, og at det kun kan samordnes tapspost mot tapspost. Det anføres at kompensasjon under kompensasjonsforskriften er å anse som erstatning for det fremtidige inntektstapet, slik at de tapsposter som knytter seg til menerstatning, lidt inntektstap, lidte og fremtidige utgifter mv ikke kan samordnes. Skadelidte viser til Forsvarsdepartementets tolkningsnotat av 22. november 2010 som støtte for sitt syn. Det fremgår av tolkningsnotatet at skadelidte må være varig ertvismessig ufør på oppgjørstidspunktet, for å ha krav på kompensasjon og at kompensasjon ikke gis for lidt inntektstap hvis skadelidte senere blir arbeidsdyktig. Skadelidte har videre anført at kompensasjonen utbetales som et skattefritt nettobeløp på samme måte som erstatningsutbetalinger for fremtidig inntektstap, hvilket underbygger at det må behandles som et tap i fremtidig ertv. Erstatning for lidt inntektstap, menerstatning, merutgifter samt morarenter ved forsinket betaling dekkes således ikke under kompensasjonsforskriften og det kan da ikke gjøres fradrag for disse poster.

Det anføres på denne bakgrunn at det ikke er rettslig grunnlag for å gjøre fradrag for alle utbetalinger uavhengig av hvilke tapsposter utbetalingen er knyttet til, men at samordning kun kan skje med tidligere utbetalt billighetserstatning og erstatning for fremtidig inntektstap, idet det kun er disse poster som er å anse som erstatning for samme skade.

Skadelidte anførte videre at full samordning ville innebære et urimelig resultat, og risiko for urimelig forskjellsbehandling. Det ble i den sammenheng vist til at det under yrkesskadedekning er konstateringstidspunktet som er avgjørende for hvem som er ansvarlig for å yte erstatning. Det betyr at veteraner som får konstatert skaden mens de arbeider i privat sektor, ikke vil måtte tåle samordning i motsetning til offentlig tilsatte, jf kravet i forskriften om samordning kun for erstatning og kompensasjon fra staten.

Subsidiært anføres at det uansett ikke kan gjøres fradrag for brutto utbetalt erstatning, idet deler av den tidligere utbetalte erstatningen er underlagt skatteplikt og deler var morarente. Det betyr at skadelidte kun skal måtte tåle fradrag for den erstatning han selv rent faktisk fikk råde over etter at skatt var betalt. Skadelidte husker ikke selv om erstatningen ble innrapportert og skatt ilagt, men det må under enhver omstendighet gjøres et skjønnsmessig fradrag for det skatten kan ha utgjort. Det anføres videre at det er en urimelig fordel at det også gjøres fradrag for utbetalt morarente, en rente som ble ilagt nettopp fordi det offentlige var forsinket med utbetalingen den gang. Det er urimelig at det offentlige skal nyte fordelene av dette nå, ved at det gjøres fradrag for hele det tidligere utbetalte erstatningsbeløpet inkl rentene.

3. Nemndens vurdering

Etter Kompensasjonsforskriften § 5, 2.ledd fremgår:

"Utbetaling under denne forskrift reduseres krone for krone dersom det er utbetalt erstatning eller annen kompensasjon fra staten for den påførte skade."

Etter alminnelig erstatningsrett er samordningsreglene langt mer skjønnsmessige enn det som fremgår av Kompensasjonsforskriften § 5, 2.ledd. I rettspraksis og teori under alminnelig erstatningsrett, har det utviklet seg regler om krav til kompensasjonsrelevans. For at en ytelse skal være kompensasjonsrelevant og dermed danne grunnlag for samordning, må den være utløst av samme skadetilfelle og ytelsen må være ment å dekke samme skade eller tapspost som den aktuelle erstatningsposten er ment å dekke.

Etter Kompensasjonsforskriften § 5, 2. ledd skal det gjøres fradrag "krone for krone" dersom skadelidte har fått utbetalt erstatning eller annen kompensasjon fra staten for den påførte skade. Det er på det rene at skadelidte tidligere har fått utbetalt yrkesskadeerstatning som følge av psykisk senskade etter tjenesten. I SPKs vedtak er det gjort fradrag for denne ytelsen krone for krone.

Etter Nemndens syn må begrepet "den påførte skaden" forstås dithen at det knytter seg til den psykiske senskaden skadelidte er påført som følge av tjeneste i internasjonale operasjoner. Etter Nemndens syn er det ikke holdepunkter for å hevde at kompensasjonsforskriften kun tar sikte på å dekke det fremtidige inntektstapet, og at det dermed ikke er grunnlag for å gjøre fradrag krone for krone i hele kompensasjonen. At det stilles krav til varig ervervsmessig uførhet avklarer bare når erstatningsplikten utløses og innebærer ikke at ordningen kun omfatter fremtidig tap når kompensasjon først tilkjennes. Dette underbygges av at det ikke er noen aldersgrense for når man kan kreve erstatning, hvilket innebærer at det kan ytes erstatning også for dem som har nådd pensjonsalder. Det er en særskilt kompensasjon som utbetales uten å knyttes verken til lidt eller fremtidig tap, og hvor hensikten med ordningen nettopp er å sikre en forenkling av oppgjørene gjennom standardisering.

Samordningsregelen må sees i sammenheng med at kompensasjonsforskriften gjennomgående legger opp til et oppgjør basert på enkle og klare regler. Det stilles lempelige krav til årsakssammenheng og utmålingen er knyttet til folketrygdens grunnbeløp og differensieres etter uførhetsgraden, uten at skadelidte må dokumentere et økonomisk tap. Det vises for så vidt også til Forsvarsdepartementets tolkningsnotat datert 22. november 2010, pkt. 6:

"Det er det allerede utbetalte totale beløp det skal gjøres fradrag for, uavhengig av hvilke tapsposter beløpet har vært knyttet til. Utbetalte renter ifm tidligere utbetalt erstatning eller kompensasjon fra staten for den påførte skade inngår i det totale beløp det skal gjøres fradrag for i kompensasjonene. I de tilfeller skadelidte har betalt inntektsskatt av tidligere utbetalt erstatning eller kompensasjon fra staten, er det erstatningsbeløpet før betalt skatt det skal gjøres fradrag for."

Forsvarsdepartementets tolkningsnotat innebærer ikke noen utvidelse av samordningsregelen, men er kun å anse som en presisering av innholdet og konsekvensen av ordlyden i forskriften. Utbetalingen skal reduseres *krone for krone* dersom det er utbetalt erstatning eller annen kompensasjon fra staten for den påførte skaden. Det innebærer at det ikke er hjemmel for å begrense samordningen til særskilte poster i tidligere utbetaling, men må omfatte brutto erstatning inkludert utbetalt rente og forsinkelsesrente. Skadelidtes subsidiære anførsel kan etter dette, ei heller kan føre frem.

Nemnden deler skadelidtes anførsel om at full samordning vil kunne gi urimelige resultater i enkeltsaker, i det samordningen alene er knyttet til ytelser fra staten, men ikke fra privat arbeidsgiver. Det innebærer at skadelidte med privat arbeidsgiver på konstateringstidspunktet, vil kunne få en tilfeldig fordel gjennom dobbel erstatning, mens en skadelidte med offentlig arbeidsgiver på konstateringstidspunktet vil måtte tåle full samordning og dermed kun erstatning for samme skade én gang. Slik Nemnden ser det, er dette et urimelig utslag av forskriften som ikke synes å være påtenkt i forbindelse med utarbeidelsen av regelverket. Et slikt mulig utslag danner likevel ikke grunnlag for å sette bestemmelsen til side.

Etter dette legger Nemnden til grunn at skadelidte må tåle fullt fradrag for tidligere utbetalt yrkesskadeerstatning, herunder også for den del som relaterer seg til menerstatning, lidt inntektstap og forsinkelsesrenter, jf § 5, 2. ledd.

Klagen har ikke ført frem.

For klageomgangen har advokat Merckoll fremmet et krav stort kr. 21.938 inkl. mva. Nemnden har ingen merknader til kravet.

4. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge.

Statens pensjonskasse skal utbetale kr. 21.938 inkl.mva. for utgifter til juridisk bistand i klageomgangen.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 27. januar 2012

Anne Stine Eger Mollstad
Klagenemndens leder